

<https://willibrordusorgel.nl/21-augustus-2023-maarten-wilmink/>
Geplaatst op: 11 maart 2023

21 augustus 2023: Maarten Wilmink

Programma

Franz Liszt (1811-1886) / arr. Jean Guillou	Orpheus (S.98)
Richard Wagner (1813-1833) / arr. Franz Liszt	Pilgerchor aus Tannhäuser (1e versie) (S. 443)
Jeanne Demessieux (1921-1968)	Douze Choral-préludes sur des thèmes grégoriens: 10 In manus tuas (Litanie)
Louis Vierne (1870-1937)	Deuxième symphonie pour grand orgue II. Choral
Max Reger (1873-1916)	Phantasie über den Choral 'Wachet auf, ruft uns die Stimme' (Op. 52.2)

Organist

Maarten Wilmink (2001) is actief als internationaal concertorganist en kerkmusicus. Hij begon zijn studies aan het conservatorium in Rotterdam bij Ben van Oosten en studeert daar momenteel bij Zuzana Ferjenčíková.

Zijn concertagenda bracht hem naar verschillende landen, waaronder Duitsland, Frankrijk, Italië en Litouwen. Naast zijn solo concerten, treedt hij ook solistisch op met orkest en begeleidt hij regelmatig koren en ensembles. Daarnaast speelt hij regelmatig tijdens kerk-gebonden activiteiten. Hij speelde meermaals tijdens Missen die live werden uitgezonden op NPO 2. Sinds 2022 is hij organist-dirigent in de St. Stephanuskerk te Borne. In 2023 werd hij voor twee jaar benoemd tot organ scholar in Ratingen (Duitsland). Verder heeft hij een YouTube-kanaal, waar hij eigen opnames op publiceert en is hij actief als privédocent orgel.

Hij volgde masterclasses bij verschillende gerenommeerde organisten, waaronder Olivier Latry en Louis Robilliard. In 2018 werd hij toegelaten tot de Young Talent Class van het Internationale Orgelfestival Haarlem.

<https://willibrordusorgel.nl/21-augustus-2023-maarten-wilmink/>
Geplaatst op: 11 maart 2023

Maarten Wilmink werd prijswinnaar bij verschillende concoursen. Meer informatie is te vinden op de [website van Maarten Wilmink](#).

Toelichting op het programma

Vox Humana

Al in de 16e eeuw maakten orgelbouwers registers die de klank van de menselijke stem benaderen; de vox humana. De naam van dit tot de verbeelding sprekende register vormt het thema van dit concert: een programma vol orgelmuziek rondom de menselijke stem.

In de winter van 1854 repeteerde Franz Liszt met het Hoftheater in Weimar voor de uitvoering van Glucks opera *Orfeo ed Euridice*. Een werk waarin operazang – de menselijke stem – een hoofdrol speelt. Liszt besloot tijdens deze voorbereidingen om een introductie op deze opera te componeren; *Orpheus (S.98)*. Dit werk is een muzikale karakterschets van de Griekse held Orpheus, die met het betoverende spel op zijn luit tot alles in staat was. Deze luit verklankt Liszt met twee harpen in het orkest. Jean Guillou maakte een orgeltranscriptie van dit werk, dat ook deze avond het begin van het programma vormt.

De schoonzoon van Liszt was de Duitse componist Richard Wagner en Orpheus was één van zijn favoriete Lisztwerken. Wagner hield zich veel bezig met het operagenre en één van zijn meest bekende operamelodieën is die van het *Pilcherchor aus Tannhäuser*. In deze opera schetst Wagner een verhaal waarin de hoofdpersoon Tannhäuser op een zeker moment op bedevaart naar Rome gaat. Tijdens de opera zingt een koor van pelgrims het pelgrimskoor dat een plek heeft gekregen in dit programma. De transcriptie is van Liszt, die ongetwijfeld gecharmeerd moet zijn geweest van deze muziek.

Een bedevaart naar Rome, het wereldse centrum van de Rooms-Katholieke Kerk, móét haast wel gepaard gaan met gregoriaanse gezangen. Jeanne Demessieux schreef 12 preludes op gregoriaanse melodieën, waarvan *In manus tuas* de tiende is. Deze antifoon wordt gezongen tijdens de complete, het laatste getijdengebed van de dag. Tegenwoordig wordt deze antifoon ook regelmatig gezongen tijdens uitvaarten.

In 1890 vond de uitvaart van César Franck plaats, die een jaar daarvoor nog vertelde dat hij voor zijn overlijden nog een aantal orgelkorallen wilde schrijven, zoals Bach dat ook had gedaan, maar dan op zijn eigen manier. Binnen dit jaar schreef hij zijn bekende *Trois Chorals* voor orgel. Het is niet ondenkbaar dat het *Choral* uit de tweede symfonie van Francks leerling Louis Vierne een hommage aan zijn meester is. Evenals de *Chorals* van Franck is dit werk een uitgebreide 'koraalbewerking' op een zelfgemaakte melodie zonder tekst. Zo u wilt; een koraalbewerking op een lied zonder woorden.

Het tegenovergestelde van een lied zonder woorden is – natuurlijk – een lied mét woorden. Zo ook het koraal *Wachet auf* waar Max Reger zijn *Phantasie über den Choral 'Wachet auf, ruft uns die Stimme' (Op. 52.2)* over schreef. Het werk bestaat uit 4 delen. Eerst een introductie, waarna de drie coupletten van het lied ieder afzonderlijk worden uitgewerkt. Reger schets in het begin van dit werk het donkere tafereel van een kerkhof, waarin tweemaal onverwacht een donderslag doorbreekt. De inzet van het eerste couplet omschrijft hij als de stem van engel. Tijdens het eerste couplet vindt er een uitgebreid crescendo plaats, dat doorgang vindt in de eerste helft van het tweede couplet. De tweede helft van dat couplet, waarin de tekst over eucharistie, het laatste avondmaal gaat, wordt plotseling veel zachter en als een *Adagio con espressione* uitgewerkt. De tekst van het derde couplet gaat over het zingen ter ere van God en Reger werkt dit op bijzonder feestelijke wijze uit in de vorm van een fuga. Juist deze instrumentaal uitgebeelde tekst over het zingen ter ere van God vormt de

<https://willibrordusorgel.nl/21-augustus-2023-maarten-wilmink/>
Geplaatst op: 11 maart 2023

afsluiting van dit programma rondom de menselijke stem, de vox humana.

Wachet auf, ruft uns die Stimme

Wachet auf, ruft uns die Stimme
Der Wächter sehr hoch auf der Zinne,
Wach auf, du Stadt Jerusalem!
Mitternacht heißt diese Stunde,
Sie rufen uns mit hellem Munde:
Wo seid ihr klugen Jungfrauen?
Wohlauf, der Bräut'gam kömmt,
Steht auf, die Lampen nehmt!
Halleluja!
Macht euch bereit
zu der Hochzeit,
Ihr müßet ihm entgegengehn!

Zion hört die Wächter singen,
Das Herz tut ihr vor Freuden springen,
Sie wachet und steht eilend auf.
Ihr Freund kommt vom Himmel prächtig,
Von Gnaden stark, von Wahrheit mächtig,
Ihr Licht wird hell, ihr Stern geht auf.
Nun komm, du werte Kron',
Herr Jesu, Gottes Sohn!
Hosianna!
Wir folgen all'
zum Freudensaal
Und halten mit das Abendmahl.

Gloria sei dir gesungen
Mit Menschen- und mit Engelszungen,
Mit Harfen und mit Zimbeln schon.
Von zwölf Perlen sind die Pforten
An deiner Stadt, wir sind Konsorten
Der Engel hoch um deinen Thron.
Kein Aug hat je gespürt,
Kein Ohr hat mehr gehört
Solche Freude.
Des sind wir froh,
i-o, i-o,
Ewig in dulci jubilo.

(Philipp Nicolai, 1599)

Stichting Willibrordusorgel

<https://willibrordusorgel.nl/21-augustus-2023-maarten-wilmink/>
Geplaatst op: 11 maart 2023

Gegevens concert

Aanvang: maandag 21 augustus 2023, 20:15 uur

Locatie: Kathedrale Basiliek St. Bavo, Haarlem, Leidsevaart 146, 2014 HE Haarlem. Ingang aan het Bisschop Bottemanneplein

Toegang: gratis, vrijwillige bijdrage. Kosten € 10-15,- per persoon. Donaties: zie [donateurspagina](#)

Sponsors 2023

Adema's Kerkorgelbouw
sinds 1855

het Prins Bernhard
Cultuurfonds